



అతను మనిషి!

మైసూరు
భాస్కర్

ఇసుక ఎడారి మధ్యలో అనకట్ట కడతానన్నవాణ్ణి జనం ఎలా వెర్రివాడికింద జమకడతాలో, అలాగే జమకట్టారు మిత్రులు - వెంకటేశ్వర్లు గడికడతానన్నప్పుడు. 'ఈ ఊరిని ఆ భగవంతుడు కూడా రక్షించలేడు, అంత పాప పంకిలమైపోయింది.' అని నవ్వారు.

అయినా వెంకటేశ్వర్లు వెనక్కి తగ్గలేదు. "నవ్విపోదురుగాక నాకేటి సిగ్గు! నా ఇచ్చయేగాక నాకేటి వెరసూ!" అని కృష్ణశాస్త్రిగారి గేయాన్ని వల్లి చాటు.

అదే అతనిలో లోపం!

అతనికి గేయాలంటే ఇష్టం. కష్టాలన్నా, మనసుకి తగితే గాయంన్నా భయం! పిల్లల దగ్గరనుంచి పిల్లల దాకా సమస్త చరాచర జీవులమీద అతనికి అభిమానం ఉంది.

'ఉత్తి సత్రైకాలపు వాడు' అని చిరకాలం క్రితమే తీర్మానించారు ఆ ఊరి ప్రజ. ఆ

కాటి వెంకటేశ్వర్లు దగ్గర జొచ్చినంత దబ్బుంది. అందుకని పట్టిగా అతన్నేమీ అనడానికి ఎవరికీ దయ్యలేవు.

గుడి కట్టడానికి ఉత్తమోత్తమమని విజ్ఞులు నిర్ణయించిన బంజరుభూమిలో ఒక గుడిసె తగలడించి. అందులో తన పిల్లావేళతో కాపురముంటున్నాడు చంద్రిగాడు. ఆ గుడిసె చుట్టూకా నునుపు తేలిన నల్లటి బండలు చాలా ఉన్నాయి. ఆ బండల్లో బండలాగా ఉంటాడు చంద్రిగాడు.

అక్కడ గుడి లేవాలంటే ముందు ఆ గుడిసె 'లేపాలి'!

"నువ్వు నవ్వుకోవద్దు! దీనికి బదులుగా నీకు ఒక ఎకరం బొలం ఇస్తాను. ఈ స్థలం మాత్రం దేవుడి కిచ్చెయ్యే!" అని అడిగాడు వెంకటేశ్వర్లు, చంద్రిగాడిని విలిపించి.

ఈ విషయం తెలియ నే తెప్పవని తెలిపే మార్పుపోయినంత పనిచేసారు ఊరి ప్రజ. 'ఏమిటి! హరిజనుడికి ఏదే ప్రాంతాంటి ఎకరం బొలం పంచారం చేసెయ్యడమో! ఇంకా చేస్తే వెధవలు వెత్తికెక్కిపోతూ! ఈ వెంకటేశ్వర్లుకి మరీ వళ్ళూపై తెలియకుండా ఉంది.

ఎకలాంటే మరమరాలగుంటున్నా
దేమిటి? అని చెవులు కొరుక్కున్నారు.

త్వరలోనే గుడిసె నేలమట్టం
అయింది.

మట్టసంగా లేస్తోంది గుడి.

శంఖస్థాపన రోజున, వెంకటేశ్వర్లు
గొప్పదాత అనీ, పుణ్యపరమదనీ, కారణ
జన్ముడనీ అనవాయితీగా పొగిడారు
పెద్దలు.

వెంకటేశ్వర్లు చంద్రిగా డికిచ్చిన
ఎకరంలో వేరుసెనగ పంట ఉంది.
అట్టడుగు పొరల్లో కాచినా, తన విలువ
తనకున్న పంట అది.

భూమికి స్వంతవారుడైన తండ్రి
కూడా, భూమి వదిలి ఆకాశంలో నడవ
లేదు చంద్రిగాడు. భార్య పొలం పనులు
చూసుకుంటూ ఉంటే, అతను మాత్రం
యవిధాధిగా ఖాలీపనులకి హాజరవుతూనే
ఉన్నాడు. గుడి మొదలెట్టినప్పటినుంచీ
అతనికి రెండు చేతులా పని దొరుకుతూనే
ఉంది. ఇటుకలు మొయ్యడానికి రోజుకి
రూపాయి ముప్పావలా చొప్పున “తెగ
సంపాదించేస్తున్నారు” అతనికి
మామూలుగా రోజు కూలీ రెండు
రూపాయలు అయినా, “దేముడి కార్యంరా
చందాలుతా! దీనికి ముద్దకుడుముల్లాగా
రోజూ రెండ్రూపాయలు కావాలంటే
ఎట్లా ఓ పావలా తగ్గించుకో!” అని
భానుకుని అని రేటు తగ్గించారు మచ్చి

మనుషులు- అనలువాడు వెంకటేశ్వర్లు
పట్టించుకోకపోయినా

కొండంత బతుకు భారాన్ని మోసే
చంద్రిగాడికి ఇటుకలు మొయ్యడం
ఓ రెట్టలోనిది కాదు. చులాగ్గా తట్టలు
మోసేస్తూ ఉండేవాడు.

దేముడి విగ్రహం చెక్కడంకోసం
మాంచి నల్లలాయి కూడా అదృష్టవశాత్తూ
చంద్రిగాడితాలాకా స్థలంలోనే దొరికింది.
అతను రోజూ రాత్రిళ్ళు దానిమీద కాళ్ళు
బారజాపి వడుకుని కులాసాగా నీడీలు
కాళ్ళుకుంటూ ఉండేవాడు ఇదివరకు.

మంచి శిల్పిని విలిపించి, విగ్రహం
చెక్కమని పురమాయించారు.

ఈలోగా గుడి ఓ ఆకారానికి రాగానే,
చుట్టూ ప్రాకారం కట్టించేవారు

అప్పుడు తలెత్తింది అనలు సమస్య!
ప్రాకారం పూర్తయ్యాక, ఊరిపెద్దలూ,
పురోహితుడూ, అందరూ కూడబలుక్కుని
'శాస్త్రప్రకారం' ఇంక చంద్రిగాడు
ప్రాకారం దాటిరాకూడదనీ, వస్తే గుడి
అపవిత్రమైపోతుందనీ, కనక ఆతన్ని
ఇంక పన్నోకి రానివ్వకూడదనీ తేల్చారు.

“అదేమిటి?” అని నిర్భాంతపోయాడు
వెంకటేశ్వర్లు. “అతను ఎక్కి తొక్కిన
బండ విగ్రహానికి పనిచేసినప్పుడు,
ఇప్పుడు అతను పనికిరాకూడదనీ, వస్తే
గుడి మైలపడిపోతుందనీ అనడం ఏం
నబబు?” అన్నాడు, చంద్రిగాడి తరపున
కూడా తనే బాధపడిపోతూ. అతనికి తన

పక్షంనుంచేగాక ఎదుటివాడి దృక్పథం నుంచీ కూడా ఆలోచించే 'బలహీనత' ఉంది.

“తవరి బొంద! తవరికేం తెలీదు: తవరు నోర్మానుకోండి!” అని నమస్కార గానే కూకలేశాడు ఆశ్రమదొకడు.

మొత్తం మీద చంద్రునిగదికి పనిలో నుంచీ ఉద్యానన చెప్పించారు

“వెళ్ళాస్తానయ్యారూ!” అన్నాడు చంద్రునిగారు. వెంకటేశ్వర్లు నుండర చేతులు కట్టుకునిలబడి.

వెంకటేశ్వర్లు చక్క క్షణం ఆలోచించి, లోపలికెళ్ళి, నాలుగు నోళ్లు తెప్ప చంద్రునిగది కేతిలో పెట్టాడు.

“ఏంటయ్యారూ అది?” అన్నాడు చంద్రునిగారు. ఆశ్చర్యం.

“ఏంటేదు చంద్రయ్య! గుడి వూర్రవడానికి ఇంకో రెండు నెలలు వడుకుండేమో! అప్పటిదాకా నువ్వు వస్తోకి వచ్చినట్లే రెఫ్టేనుని, చాలీ ఇచ్చేస్తూన్నాను. తీసుకో!” అన్నాడు.

ఒకవైపు లవణనభారంగా, మరో వైపు క్షుభజ్వలతో చంద్రునిగది గొంతు పూనుకుంటుంది రెండు కేసులు జోడించి, దణ్ణంపెట్టి తెళ్ళిపోయాడు.

గుడి కర్మాణం వూర్రయే నరయూనికి, కొన్ని సంఘటనలు జరిగి, విగ్రహ ప్రతిష్ఠాపన మాత్రం జంక్కుండా అగి పోయింది.

దానికి వెంకటేశ్వర్లు తాలూకా నిలకడ లేనికనమే కారణం:

మంచిగా బతకాలి, మందికి సాయం చెయ్యాలి అన్న తపనతో బాటు, వెంకటేశ్వర్లుకి కష్టపడకుండా, సునయాసంగా చిట్కా నూర్గాలలో తన ఆస్తిని పదింతలు చేసేసికోటీశ్వరుడై పోవాలన్న హుషారు వూరూ ఉంది.

తన ప్రయోగాల ఫలితంగా, ఆస్తి పనికి దిలు పెక్కపోగా, కరిగిపోయి, పదించలు తరిగింది. అయినా అతను తన పద్ధతులు మారు కోలేడు.

ట. సీజన్లో పొగాకు వివిధీతమైన దర పటికొంది. జనం అంత పొలోచుని పొగాకు వె అవద్దారు. చూస్తూ ఉండగానే కొంతమంది లక్షలు మిగుల్చుకున్నారు.

చూసిచూసి, తీరా పొగాకు గిరాకీ వడిపోతుండగా, పుడు రంగంలోకి దిగాడు వెంకటేశ్వర్లు. లక్షలు రాలేదు పరికరా, లక్షణమైన ఐదెకరాల సుక్షేత్రం అమ్మాల్ని వచ్చింది.

కొన్నాళ్ళు అర్వార పత్తికి గిరాకీ పెరిగింది పత్తిని పత్తినెక్కలుకు ప్పారు మోస్తబిల్లు అందరా. పత్తితుల్లా ఉండే వాళ్ళు అంతలో ఉరిపోయా, మాది బస్తాల్లా వాపెక్కిపోయారు.

సరిగ్గా పత్తి సూర్యేటు తాలూకు ఒత్తి కొడిగిట్టే సమయంలో ఎందులోకి దూకాడు వెంకటేశ్వర్లు, మొహం పగిలి, కాళ్ళూ చేతులూ దోక్కుపోయి, ఆ

గాయలకు అతికించుకోవడానికి మాత్రం వనికి వచ్చింది పత్తి. మరో నాలుగు లక్షలు వదిలాయి.

అలాగే మరొకటి, మరొకటి:

అతనికి రేపెద్దుగా తోచిన వ్యాపారం సినిమా:

పక్కవీధి ఉమామహేశ్వరరావుగారి రెంజీ అబ్బాయి సాంబశివరావు మెద్రాసులో వెంటిలయిపోయి, నాలుగు హిట్ సినిమాలు తీశాడు. మొన్న ఏదో అవుట్ డోర్ మాటింగ్ కి తన యూనిట్ తో సహా బల్లెకి వచ్చినప్పుడు వెంటిచేశ్వర్లు అతనితో మాట్లాడటం తటస్థించింది.

తను 'పెద్దవాడై'పోయినా, పెద్దల పట్ల గౌరవం ప్రకటించడం మానలేదు సాంబశివరావు. మాజీ గ్ మాడబానికి వచ్చిన వెంటిచేశ్వర్లకి కుర్చీ చూపించి, మర్యాదచేసి, కలివిడిగా నుట్టాడాడు. "నీపీట్లు మహా చిత్రమైంది వారాయ్!" అంటూ మొదలెట్టి, బాస్టో ఎన్ని తమాషాలు ఆరుగురాయో, అసలు కథా, ప్లాటూ లేకుండానే, నాలుగు సాయలా, నాలుగు వేడివేడి పట్టూ, నాలుగు పైట్లూ వెట్టి 'లాగించేసిన' సిని లని జనం ఎలా విరగబడి చూస్తారో, యూ మూ, మ్యాజిక్ గా, జోకులతో సహా గెప్పి ఆందరినీ నవ్వించాడు సాంబశివరావు.

అప్పుడు వచ్చింది రెంకచేశ్వర్లకి- సినిమా పోవన:

ఇంత అరటూ వికటంగా తీసిన

సినిమాలకే లక్షలు కురుస్తుంటే, తను మాంచి కళాఖండం ఒకటి నిర్మించి కోట్లు ఎందుకు సంపాదించగూడదూ?

ఈ సాంబశివుడు తీసిన నాలుగు సిన్మాలూ తను చూశాడు. ఏమీలేదు, ఉత్త మసాలా తప్ప! అవి చూస్తుంటే నిజానికి తనకి తలనొప్పి కూడా వచ్చింది. ఎలాంటి వెత్త సినిమాలు తప్ప మరోటి గతిలేని ప్రేక్షకులమీద జాలి కూడా కలిగించి.

విధిలేక చూస్తున్నారు జనం ఇలాంటి 'చిత్రాలని': తను ఎలాక్కాడు. మాంచి సందేశం, నీతి ఉన్న సినిమా తీస్తాడు. అందులో రెండర్థాల పాటలూ, దోకొచ్చే జోకులూ ఉండవు. సకుటుంబసమేతంగా అందరూ చూడడానికి వీలుగా నీటుగా, ఉంటుంది.

ఈ పంథాలో ఆలోచించి, హరిజ నోద్దరణ నబ్బెక్కువడ, ఒక బ్రహ్మాండ మైన చిక్కరు ప్లాన్ చేశాడు వెంటిచేశ్వర్లు. 'భక్త్య శీఘ్రం' నుకని, ఓ ఆయిదు ఎకరాలు అయినకాడికి అమ్మేసి, పట్నం తరలి వెళ్ళిపోయాడు.

తీరా మెద్రాసెళ్ళాక తెలిసింది-కప్పలో హీరోయిన్ కి కొంచెం ప్రాధాన్యత ఎక్కువ ఉంది. అంచేత పెద్ద హీరో లెవనూ అప్పుకోరని చెప్పారు. అప్పుడు రాత్రికి రాత్రి హీరోయిన్ పాత్రని కుదించి, ఒక రెంకవ శ్రేణి హీరోని ఒకనేయించాడు దైర్యధరు.

“స్కె స్కె” డాన్సు ఒకటి ఉంటే గానీ బిజినెస్ కాదని దైర్యంగా చెప్పే శాడు దైర్యం తాలూకా సక్రమం ఒకడు.

“నై లెక్స్ నళిని” కొత్తగా వస్తోంది ప్లీజ్ లోకి. ఇద్దర్నీ కలిపి డాన్సు కాంపిటీషను పెడితే నా సామిరంగా..” అని వంతపాడాడు, ఎవరి తాలూకా వాదో ఆహాకి తెలియని చురో చున్నా.

మొత్తానికి పాటల రికార్డింగ్ అయింది.

ఈ లో సల చురో వెంకటేశ్వర్ మొదలెట్టాడు వెంకటేశ్వర్లు అతనేం చేసినా ఉద్యతంగా చేస్తాడు. ‘పాపం: చిన్నపిల్లలకి బాలల చిత్రాలు కలిపే పోయామి” అని భాధపడిపోయి ఒక ‘బాలానందం’ లైపు సినిమా, తెలుగు తమిళభాషల్లో ఒకేసారి మొదలెట్టాడు.

మాడు సినిమాలూ సగం ‘పూర్తి’ అయి, అగిపోయాయి.

అఖరి కరం అమ్మేసిన వెంకటేశ్వర్లు చేతులు జాపేశాడు. ‘ఇంక నా తరం కాదు’ అంటూ.

అప్పుడు ఒక సిని మిత్రుడు వచ్చి, ‘నువ్వు బెంగళకు, నేను సిన్నా పూర్తి చేస్తా’నని చెప్పి, ‘హరిజనోద్ధరణ’ సినిమా తాలూకా రైల్వే మాత్రం రాయిం చేసుకుని, మాటింగ్ పునఃప్రారంభం చేశాడు. తెలివిగలవాడవడంవల్ల బాలల చిత్రాన్ని అతను పట్టకొంటే కూడా ముట్టుకోలేడు.

యవ

ఎలాగైతేనేం, చివరికి హరిజనోద్ధరణ సినిమా రిలీజయింది.

‘భూస్వామి పేదలాలిని చెరచుట’ అదే రేప్ సిన్ కూడా కలిపారు దానికి. రెండు డ్యూయెట్లు, రెండు డాన్సులూ కూడా అన్నాయి దానో, లేనిదల్లా కైటిల్లులో వెంకటేశ్వర్లు పేరు మాత్రమే.

చిత్రంగా, ఆ చిత్రానికి ఓ అవార్డు కూడా వచ్చింది.

హతాశుడై పోయాడు వెంకటేశ్వర్లు. ఈలోగా, లోగడ బాలల చిత్రానికి గానూ తీసుకున్న అప్పు తీర్చుకుని నోటీసు వచ్చింది.

అప్పుడు హతాశుడై గ్రహించాడు వెంకటేశ్వర్లు - లను వీడవాడినై పోయానని.

అలిను మైద్రాసులో మూడేళ్ళపాటు ఇలా కిందాపైనా సమతున్న కాలంలో - వాళ్ళ ఉళ్ళో సంచయితీ ఎలక్షను వచ్చాయి. పెద్దలకు పెద్దలకు పడక, పెద్ద రభసఅయి, రాజీగా మొద్దులాటి చంద్రగాణ్ణి, లెక్కనుకీ కలిపారు అందరూ. అవును మరి! వాడైతే చెప్పలేకట్లో ఉంటాడు. తాము ఎదురైతే వెళ్ళులు చేతుల్లోకి తీసుకుని, దారి తొలిగేజంక విషయ “నంపన్నుడు.”

దానో వాడు, పన్నోపనిగా హుజు నోద్ధరణా చేసినట్లుంది.

అందుకని అందరూ దున్వి, బుజ్జగించి,

చంద్రిగాణ్ణి నింబెట్టి కుర్రీలో కూర్చొ
బెట్టారు.

అది మొదలు:

అదేమి చిత్రమో, ఓసారి కుర్రీ
ఎక్కాక ఇంక చంద్రిగాణ్ణి దించడం
బ్రహ్మప్రళయమైపోయింది. రకరకాల
వనిస్థితలు కలిపవచ్చు, అతను బ్రిక్
ఫోటోగ్రఫీలోనాగా "జై భేతాళా!"
అన్నట్లు తాటిచెట్లంక ఎత్తుకు ఎదిగి
పోయాడు. చంద్రిగాడు కాస్తా చంద్రయ్య
లయ్యాడు. 'అదేమిట'ని అశ్చర్యపడే
లోగా చంద్రారావు అయ్యాడు. పొందూతు
బద్దలు కట్టడం నేర్చుకున్నాడు. జిల్లా
పరిషత్తుకి ఎన్నికయ్యాడు. ఎమ్మెల్యే
అయ్యాడు.

చూస్తుండగానే మంత్రి కూడా
అయ్యాడు.

ఒకలు బిళ్ళయాయి. బిళ్ళు ఓడ
లయ్యాయి.

టీనికంలో ఓకిపోయి, దాదాపు చిప్ప
చేతిలో పట్టుకున్న స్థితిలో వెంకటేశ్వర్లు,
చెప్పలేనంత వైభవంతో వెలిగిపోతూ
చంద్రాదాగూటా ఒకేచారి స్వగ్రామానికి
తిరిగి వచ్చింది.

మిస్టరు గండ్రారావుని మేళకాళాలతో
ఊరేగిస్తూ ఊళ్ళోకి తీసుకుపోయాడు.
పెద్దపెద్ద తాగుదులు అతన్ని ముందుకీ,
నికకీ పొనాలని ముందుకు వచ్చారు.

వెంకటేశ్వర్లు పట్టించుకున్నాడే
లేక. పలకరించిన ఒక్క ఆసామీ

కూడా, "ఏంబాయ్ వెంకటేశం! మొహం
వేళ్ళాదేశావ్: సినిమా మోజు తిరిందా!"
అన్నాడు. గిరీశాన్ని ఇమిజేట్ చేసి
అపహాస్యమూ, అసహ్యమూ ఒలికిస్తూ.

ముడుచుకుపోయాడు వెంకటేశ్వర్లు.
మంత్రిగారు ఆ ఊరు రావడానికి
కారణం ఉంది. అయన్ని విలిపించి,
పొగడ్డలతో బులిపించి, దండాలుపెట్టి
దండలెయ్యడానికి ఏం సాకు దొరుకు
తుందా అని తల్లక్రిందలుగా తపస్సు
చేస్తున్న ఊరి పద్దమనుషులకి,
ఉన్నట్లుండి గుర్తొచ్చింది. నిర్మాణం
పూర్తికయినా, విగ్రహ ప్రతిష్ఠ కాని
దేవాలయం.

ఆ మేఘాల మీద విగ్రహ
ప్రతిష్ఠాపన ముహూర్తం నిర్ణయించి,
మినిస్టరుగారి పియ్యేగారి కాళ్ళూ, గెడ్డం
పట్టుకు బతిమాలి, అయన్ని సమ్మతించ
జేశారు.

గుడిని మొగలెట్టిన రోజుల్లో దాతగా,
ప్రస్తుతం చేతగానివాడుగా, చెలామణి
అవుతున్న వెంకటేశ్వర్లుకి పిలుపు కూడా
పోలేదు. అయినా, మంత్రిగారి పేరు
మీసుగా అక్కడ అన్నదానం జరుగు
తోందని తెలిసి అతనే వచ్చాడు.

ఆకలి మహాచెడ్డది! అతను బోజనం
చేసి, అప్పటికి రెండు రోజులు దాటింది.
అతని భార్యాపిల్లలూ కూడా వచ్చారు
అతనితో.

వెంకటేశ్వర్లుగారనీ, నేను పనిలోకి రాకూడని- పంక్తిమాట అటుంచండి- చివరికి పనిలోకి కూడా రాకూడదని పెద్దలు అడ్డం పెట్టినప్పుడు, నాకు అన్నం పెట్టి, చెయ్యని పనికి సైతం కూలీ ఇచ్చింది కూడా వెంకటేశ్వర్లుగారేననీ నాకు దాగా గుర్తుంది. ఇవాళ ఈ ఉత్సవంలో ముఖ్య అతిథిగా ఉండడానికి అసలు ఎవరికైనా అర్హత అంటూ ఉంది అంటే అది వెంకటేశ్వర్లుగారేకే! కానీ ఆయన్ని వేనక్క నెట్టేసి, మనం ముందు కూర్చున్నాం.

దీనికంతా కారణం ఏమిటి అని ఆలోచిస్తే ఒకటే తరుతుంది.

దబ్బు- దానితో వచ్చే అధికారం;
అధికారం- దానితో వచ్చే దబ్బు;
అంతే.

దబ్బున్న రోజున వెంకటేశ్వర్లుగారు పురుషోత్తముడు; అవర దానకర్తలు; చేతికి ఎముకలేని వాడు.

అదే వెంకటేశ్వర్లు దబ్బులేని రోజున ఉత్త పనికికొలినవాడు; అప్రయోజకుడు.

ఒకప్పుడు కాలితో తాకడానికి తొదా మీకు పనికిరాని చంఠిగాడు ఇవాళ పదవీ దబ్బు రాగానే ఇంద్రుడు, చంద్రుడు, దేముడు;

అంచేత తెలుస్తోందేమిటంటే, మీకు దబ్బే దేముడు; ఈ గుళ్ళో అసలు ఏ

విగ్రహమూ అట్లర్లేదు. రెండు లంకె బిందెలనిండా కాసులు పోసి, దానికి నిత్య దూపదీపనైవేద్యాలు జరిపించండి చాలు; ధూ!"

అయితే ఈ మాటలన్నీ పైకి అనలేదు చంద్రారావు. మనసులో మెదిలిన భావాలన్నీ ఎప్పటికప్పుడు బయట పెట్టేస్తూ ఉంటే, అసలు అతను అంత పెద్ద రాజకీయ నాయకడయ్యేవాడు కాదు.

అవివేకంగా, వెంకటేశ్వర్లుని పొగిడి, పెద్దలను తెగిడి, తన ఓట్ల బ్యాంకుని నాశనంచేసుకునే మూర్ఖుడుకానేకాదతను.

అందువల్ల మనసు భుగభుగలాడు తున్నా, పైకి మాత్రం చల్లటి చిరుమంద హాసంతోనే తంతు అంశా నుగించాడు. తర్వాత 'మన పూజ్య దాపూటీ'తో మొదలెట్టి, స్వాతంత్ర్యం, సామ్యవాదం, కులమత రహిత సమాజం, నిస్వార్థసేవా, అవిరళకృషీలాంటి ఊతపదాలతో ఊక దంపుడు సందేశం అందజేసి, అందరికీ పొంగుపాటి నమస్కారం పెట్టి, అంత కంటే పొడగుపాటి కార్గో ఎక్కుతూ- ఒక్కసారి వేనక్క తిరిగి, వెంకటేశ్వర్లు మొహంలోకి నేరస్థుడిలా చూశాడు చంద్రారావు.

ఆ చూపులో, 'నన్ను క్షమించండి!' అన్న వేడికోలు ఉంది

క్షమించడానికి అంది తప్పేమిలేదు; అతనూ అందరిలాంటి మనిషే మరి;

